

Дмитренко А.В., д.е.н., доцент;
Лісна А.І., Кошляк Д.І., магістрантки
*Національний університет «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка»
(м. Полтава, Україна)*

СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНІ АСПЕКТИ СТАЛОГО РОЗВИТКУ УКРАЇНИ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ (ЄВРОІНТЕГРАЦІЙНІ ПРОЦЕСИ)

Посилення глобалізації в умовах економічної кризи в Україні спонукає до сталого розвитку, який на сьогоднішній день є однією із важливих проблем. Поняття «сталий економічний розвиток» є офіційним українським відповідником англійського терміну «sustainable economic development» та передбачає визнання пріоритетності економічних і соціальних потреб, а саме зростання національної економіки, збільшення доходів на душу населення та покращення соціального забезпечення. Концепцію сталого соціально – економічного розвитку було сформульовано у 1987 році у звіті Світової комісії з навколишнього середовища та розвитку, яка була створена 1983 року [2].

Сталий економічний розвиток забезпечується за рахунок сталого економічного зростання. Базовими принципами сталого розвитку згідно міжнародного трактування є:

- увага, повага і турбота до всіх живих співтовариств;
- покращення рівня якості людського життя;
- збереження життєздатності і різноманіття видів на Землі;
- забезпечення сталого використання відновлюваних джерел ресурсів;
- зменшення виснаження невідновлюваних ресурсів;
- зміна індивідуальних позицій і діяльності [3].

Воєнний стан в Україні вимагає від держави переглянути підходи до реалізації особистої стратегії сталого соціально-економічного розвитку. Дослідженням цих проблем у нашій країні та висловленням різних точок зору щодо цього поняття займалися: В.В. Мельник, М.Р. Подольський, М.М. Мазурик, Д.В. Брик, М.В. Руда, А. Коваленко та ін. Праці були досліджені та випущені в умовах довоєнного часу, однак ті умови, у яких опинилася Україна внаслідок військових дій потребують проведення додаткових досліджень.

Із внутрішніми процесами, які займаються формуванням сучасної політики розвитку держави, забезпечуються національні інтереси, які пов'язані із євроінтеграційними процесами України. Формування механізмів регулювання економічного розвитку та заходів, які спрямовані на запобігання розгортанню цієї кризи є одним із пріоритетних завдань для України.

Необхідно виокремити низку причин, через які будь-яка національна економіка потребує сталого розвитку. Основною причиною для України, яка прагне до ЄС є державна безпека, завдяки якій відбувається не тільки зростання національної економіки, а і сталий розвиток національних соціально-економічних систем.

Необхідність підвищення конкурентоспроможності у реаліях сьогодення, коли відбувається зростання конкуренції між Китаєм та Північною Америкою, виокремлює ще одну причину чому Європейський Союз та Україна потребують сталого соціально-економічного розвитку.

Важливим етапом у сталому соціально-економічному розвитку відіграє система стратегічного планування, яка включає в себе: трирівневе планування та стратегії, які розроблені на національному, регіональному та місцевому рівнях.

Відсутність єдиного бачення системного підходу щодо управління та методичних основ формування сталого розвитку, технології розробки стратегій, методи оцінки ефективності

досягнення цілей – проблеми, які були в Україні і до війни. Незважаючи на це, у 2021 році Україна посіла 36 місце серед 165 країн у рейтингу сталого розвитку ООН, зафіксовано покращення у досягненні 10 із 17 цілей [4].

Процес євроінтеграції для України має адаптуватися до вимог екологічної та соціальної політики ЄС. Однак, дивлячись на досвід інших постсоціалістичних країн, які вже є членами Європейського Союзу, це завдання – найскладніше. Запланований вступ до ЄС окреслює гармонізацію внутрішнього законодавства України із Директивами ЄС, а також їх повне дотримання.

За мирних часів Україна адаптувала глобальний перелік завдань та показників до національних планів розвитку з урахуванням своїх особливостей, визначивши Цілі сталого розвитку України на період до 2023 року (затверджено указом Президента України №722/2019 від 30.09.2019) з їх конкретизацією у Національній економічній стратегії на період до 2023 р. [1].

Військова агресія росії проти України створила безліч непрямих перешкод на шляху до сталого розвитку нашої країни, однак не змогла зупинити прагнення до євроінтеграції. 23 червня 2022 року набувши статусу кандидата на членство в ЄС, Україна в умовах війни почала впевнено крокувати до поставлених цілей. Було ухвалено рішення щодо створення Офісу з реалізації цілей сталого розвитку, який буде займатися розробкою та впровадженням механізму включення ЦСР до національної та регіональної політики.

Війна на території України призвела до руйнування стійкості економічної системи, втрати ВВП (35-40%), погіршення інвестиційного клімату, зменшення доходів на душу населення, втрата робочих місць, руйнування логістичних ланцюгів, міграції населення, розвитку інфляційних процесів, спекулятивного ціноутворення, руйнування інфраструктури та ін.

Згідно з цим, на першому місці у повоєнний період в Україні будуть діяти такі ЦСР: 1. Подолання бідності; 16. Мир, справедливість та сильні інститути; 8. Гідна праця та економічне зростання; 9. Промисловість, інновації та інфраструктура.

Таким чином за результатами дослідження можна зробити наступні висновки: сталий розвиток України – це соціально-орієнтований процес економічного розвитку із забезпеченням економічної та соціальної безпеки. Завдяки євроінтеграції Україна зможе змінити пріоритети у державній політиці, цілі та шляхи досягнення сталого розвитку.

Список використаних джерел

1. Про цілі сталого розвитку України на період 2030 року: Указ Президента України від 30.09.2019. № 722/2019. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/722/2019#Text> (дата звернення 08.05.2023).

2. UN. Secretary-General. World Commission on Environment and Development (1987). Report of the World Commission on Environment and Development: note/by the Secretary-General.) URL: <https://digitallibrary.un.org/record/139811> (дата звернення: 07.05.2023).

3. Сталий розвиток як парадигма суспільного зростання XXI ст. URL: <http://www.geograf.com.ua/library/geoinfocentre/20-human-geography-ukraine-world/273-stalyi-rozvytok-yak-paradygma-suspilnogozrostannya-21-st> (дата звернення: 08.05.2023).

4. Sustainable development report. 2021. URL: <https://www.sdgindex.org/reports/sustainable-development-report-2021/> (дата звернення 08.05.2023).